

[Osiemnastowieczna Kronika Jeleniej Góry autorstwa Davida Zellera](#) [1]

2012-03-20 11:26

Wśród kilku rękopiśmiennych kronik jeleniogórskich, zachowanych w zasobie Archiwum Państwowego we Wrocławiu, Oddział w Jeleniej Górze, jedną z najstarszych i najciekawszych jest Kronika Davida Zellera, napisana w latach

1720-1738, składająca się z 12 tomów. Znajduje się ona w zespole archiwalnym nr 83/3 „Akta miasta Jeleniej Góry” pod sygn. 2886-2897. Pełen tytuł Kroniki brzmi: „*Vermehrte Hirschbergische Merkwürdigkeiten darinnen so wohl*

von der Stadt Hirschberg Erbauung, Situation und Gegend, Ober-Regenten, Consulibus, Pastoribus und Scholae Rectoribus, Physicis und übrigen Gelehrten Geistlichen und Weltlichen Standes, Allerhand Unglücks-Fällen und

erlittenen Kriegs-Drangsaalen, nebst deroelben Weich-Bilds Städten und Dörffern; als auch von der Evangelischen Kirche und Schule gehandelt wird, gesammelt und mitgetheilet von M. David Zeller Colleg. I. an der A.C. Schule vor

Hirschberg“.

Opis fizyczny:

Każdy z tomów Kroniki został spisany przez jej autora odrębnie, atramentem, na papierze czerpanym, 16-rynkowym w oktawo. Na niektórych kartach widoczne (słabo czytelne) znaki wodne. Każda z części (tomów), prawdopodobnie w latach 30-tych

XX w., otrzymała jednolitą tekturę? oprawy? księzkową?, z papierów? oklein? introligatorsk? w kolorze czarnym. Grzbiet z półną zabarwioną na czarno. Poszczególne skądki są sztywne? miękki? Inianymi. Każdy tom posiada wymiar: wysokość? grzbietu

220 mm, szerokość? 180 mm. Strony posiadają paginację? naniesioną odrębnie (ołówkiem) lub numeratorem (tuszą); format strony 180 mm x 160 mm.

Zawartość:

Każdy z 12 tomów Kroniki po wydrukowaniu został innemu zagadnieniu, które określono w jego tytule. Zestawienie poszczególnych tomów i ich tytułów oraz liczb stron przedstawia poniższa tabela.

--	--	--	--

--	--	--	--

[Założenie miasta Jeleniej Góry, nazwa,

usytuowanie, osobliwości i okolica]

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

[Jeleniogórskie parafie, pastorzy lub

proboszczowie miejscy i rektorzy szkół?]

--	--	--	--

--	--	--	--

[wieckiego stanu]

cierpienia wojenne]

[Miasta okręgu jeleniogórskiego Kowary,

Miedzianka i Żwierzawa, a także majątek

ziemski Miłków]

--	--	--	--

[Pozostałe majątki ziemskie w okręgu

jeleniogórskim, jak Chojnik, Podgórzyn, Stara

Kamienica i wsie]

--	--	--	--

nauczyciele]

--	--	--	--

zdarzenia]

[Inskrypcje na grobach i nagrobkach na

naszym ewangelickim cmentarzu]

Piecz?cie w?asno?ciowe:

Poszczególne tomy Kroniki posiadaj? piecz?cie w?asno?ciowe:

1. Biblioteki ewangelickiego Ko?cio?a ?aski w Jeleniej Górze (piecz?? okr?g?a – ?rednica 32 mm) z napisem w otoku: „BIBLIOTHEK DER EVANGEL. GNADENKIRCHE” oraz po?rodku „HIRSCHBERG i /Schl.”. Oddi?ni?ta w

ciemnogatowanym tuszu.

2.Archiwum Państwowe w Jeleniej Górze:

a.pod?u?na z napisem: „W.A.P. Wroc?aw / O.T. Jelenia Góra / Archiwum m. Jeleniej Góry / Nr ...”. Odcini?ta w niebieskim tuszu i z naniesionym odr?cznie numerem w?a?ciwej sygnatury;

b.okr?g?a (?rednica 15 mm), z napisem w otoku „ARCHIWUM PA?STWOWE WROC?AW” i po?rodku „83”, odcini?ta w czerwonym tuszu.

Dzieje:

Kronika do 1738 r. by?a w posiadaniu autora, a po jego ?mierci zosta?a przekazana do biblioteki Szko?y Ewangelickiej w Jeleniej Górze, gdzie przechowywano j? do lat 30-tych XX w. Nast?pnie zosta?a przejt?ta przez Miejskie i Powiatowe Archiwum w

Jeleniej Górze (Stadt-und Kreisarchiv Hirschberg), które przeprowadzi?o jej konserwacj? i doda?o nowe oprawy tekturowe. W 1945 r. przejt?te wraz z ca?ym zasobem przez Archiwum Miejskie w Jeleniej Górze, które w 1951 r. zmieni?o nazw? na

Archiwum Państwowe we Wroc?awiu, Oddzia? Terenowy w Jeleniej Górze. W drugiej po?owie lat 50-tych XX w. w??czono Kronik? do zespo?u „Akta miasta Jeleniej Góry”, gdzie pozostaj? do dzi?.

Publikacje Kroniki:

Trzy cz??ci Kroniki Zellera zosta?y wydane drukiem w Jeleniej Górze w latach 1720-1726. Poni?ej opis bibliograficzny wydanych tomów: David Zeller, Hirschbergische Merckwürdigkeiten, Erster Theil, Darinnen überhaupt von der Stadt Erbauung

Situation und Beschaffenheit auch was sich sonst bey derselben biß auf das Jahr 1648. da der Westphälische Frieden geschlossen worden, begeben; Insonderheit aber von denen alten Hirschbergischen Gelehrten gehandelt wird gesammelt und

mitgetheilt von M. Coll. II. an der Evangel. Schule vor Hirschberg; Hirschberg, druckt und verlegt Dietrich Krahn vor dem Schildauer Thor nahe am Graben, Anno 1720. — 213 s., [27] s. ; 16x10 David Zeller, Zweyter Theil der Hirschbergischen

Merckwürdigkeiten, Darinnen von dem hierum-liegenden Riesen-Gebürge und dessen beschriebenen Gespenste dem Rübe-Zahl gehandelt wird; Aus den besten Autoribus gesammelt und zur Verbesserung des. I. Theils mitgetheilt von M. Colleg.

II. an der Evangel. Schule allhier ; Hirschberg, Verlegt und druckt Dietrich Krahn, Anno [172?]. — 128 s. ; 16x10 David Zeller, Dritter Theil der Hirschbergischen Merckwürdigkeiten, darinnen von dem so genannten Hirschbergischen Warmen-Bade

gehandelt wird aus dem besten Autoribus gesammelt und zur Verbesserung des I. Theils mitgetheilt von M. Colleg. II. an der Evangel. Schule allhier ; Hirschberg, Verlegt und druckt Dietrich Krahn, Anno 1726. — 144 s. ; 16x10 W latach 90-tych

XX w. i na pocz?tku XXI stulecia Ullrich Junker dokona? transkrypcji tekstu wszystkich 12 tomów Kroniki, publikuj?c je w?asnym sumptem w niewielkiej ilo?ci egzemplarzy (Bodnegg, maj 2005, 9 tomów). W 2009 r. transkrypcja ta zosta?a umieszczona

na stronach internetowych: [Jeleniogórskiej Biblioteki Cyfrowej](#) [14].

?yciorys Davida Zellera:

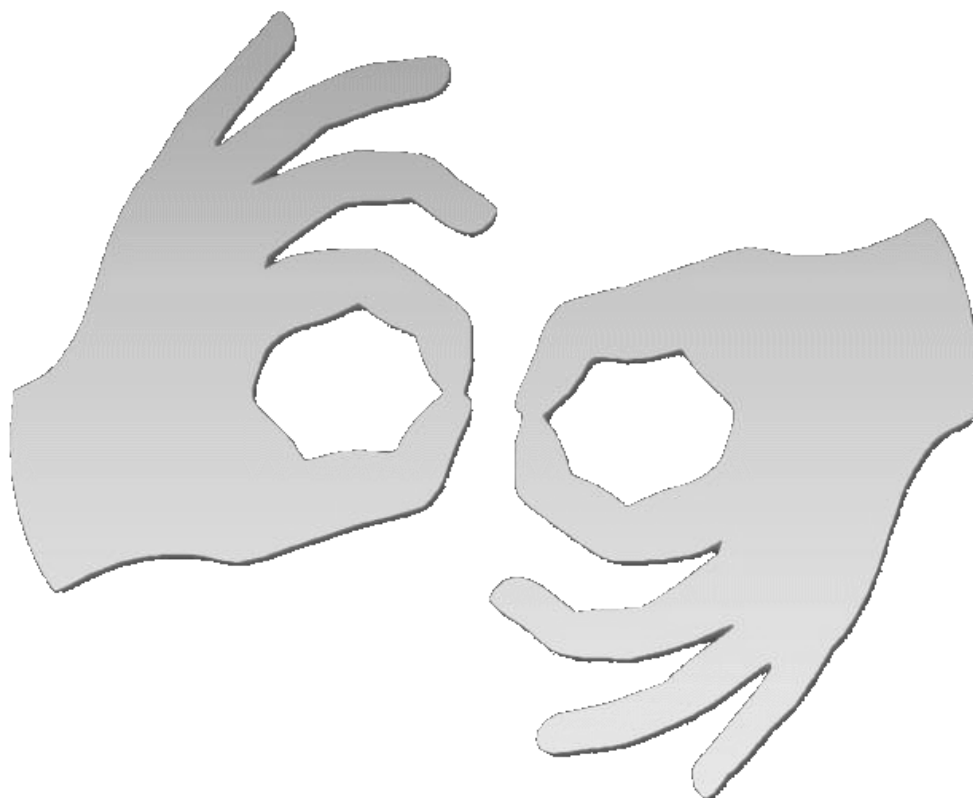
David Zeller urodzi? si? 31 maja 1676 r. w miejscowo?ci Ober-Oderwitz ko?o ?ytawy (Zittau) na ?u?ycach, jako syn miejscowego kupca. Pierwsze nauki pobiera? w domu, a nast?pnie ucz??szcza? do gimnazjum w Zittau. W latach 1697-1699 studiowa?

w Uniwersytetach w Halle i w Lipsku, uzyskuj?c tytu? magistra. Dnia 25 stycznia 1710 r. zosta? nauczycielem w nowopowsta?ej szkole ewangelickiej (?aci?skiej) w Jeleniej Górze. W tym?e roku (19 pa?dziernika) o?eni? si? z Sophi? Mari? Neunhertz,

córk? miejscowego pastora, z któr? mia? siedmioro dzieci. Pocz?tkowo mieszka? w bielarni nale??cej do Glatfeyów, w budynku której w latach 1927-2005 mie?ci?a si? siedziba Oddzia?u Archiwum Państwowego w Jeleniej Górze – ul. Podwale 27.

Zeller zmarł w Jeleniej Górze 19 września 1738 r. i pochowany został na miejscowym cmentarzu ewangelickim przy kościele św. Krzyża.

Opracował: Ivo Borewicz

[Tłumacz online](#)
[języka migowego](#)

Source

URL: <https://www.wroclaw.ap.gov.pl/zrodla-archiwalne/osiemnastowieczna-kronika-jeleniej-gory-autorstwa-davida-zellera>

Links

[1] <https://www.wroclaw.ap.gov.pl/zrodla-archiwalne/osiemnastowieczna-kronika-jeleniej-gory-autorstwa-davida-zellera> [2] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2886.pdf [3] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2887.pdf [4] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2888.pdf [5] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2889.pdf [6] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2890.pdf [7] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2891.pdf [8] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2892.pdf [9] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2893.pdf

[zellera/83_0_0_2893.pdf](#) [10] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2894.pdf [11] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2895.pdf [12] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2896.pdf [13] https://www.wroclaw.ap.gov.pl/sites/default/files/kronika-zellera/83_0_0_2897.pdf [14] <http://jbc.jelenia-gora.pl/dlibra/results?action=SearchAction&skipSearch=true&mdirids=&server%3Atype=both&tempQueryType=-3&encode=false&isExpandable=on&isRemote=off&roleId=-3&queryType=-3&dirids=1&rootid=&query=Zeller-Chronik&localQueryType=-3&remoteQueryType=-2>